

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Bedrijventerrein Larserknoop te Lelystad

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
en de aanvulling daarop

10 augustus 2010 / rapportnummer 2274-93

1. Oordeel over het MER en de aanvulling daarop

De gemeenten Almere en Lelystad en de provincie Flevoland willen het bedrijventerrein Larserknoop realiseren (maximale omvang bruto 330 ha). Hiervoor is de Ontwikkeling Maatschappij Airport Lelystad Almere NV (OMALA) opgericht. De locatie van het bedrijventerrein ligt ten noorden van het vliegveld Lelystad en grenst aan de rijksweg A6. Rondom de locatie liggen 7 natuurgebieden, waaronder het Natura 2000-gebied Oostvaardersplassen.

Ten behoeve van het besluit over de bestemmingsplannen die dit bedrijventerrein mogelijk maken zijn de milieueffecten onderzocht in een milieueffectrapport (MER)¹. Uit het MER blijkt dat het bedrijventerrein in twee fases wordt aangelegd. Voor de realisatie van fase 1 is het ontwerpbestemmingsplan 'Lelystad - Larserknoop' opgesteld, waarover de gemeenteraad van Lelystad binnenkort besluit. Over fase 2 vindt op dit moment nog geen besluitvorming plaats.

Het MER en de bijlagen bevatten overzichtelijke en gedetailleerde informatie over de effecten op de diverse natuurgebieden en gaan daarnaast in op de mogelijkheden om het bedrijventerrein 'klimaatneutraal' te realiseren. Tijdens de toetsing heeft de Commissie aangegeven dat in het MER naar haar oordeel informatie ontbreekt over verkeer (zie verder §2.1) en geluid (zie verder §2.2). De gemeente heeft deze informatie aangeleverd in een aanvulling op het MER, hierin is ook nieuwe informatie over het foerageergebied van Kiekendieven opgenomen. De Commissie adviseert de aanvulling zo spoedig mogelijk openbaar te maken.

Oordeel

De Commissie is van oordeel dat in het MER en de aanvulling tezamen alle essentiële informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij de besluitvorming over het bestemmingsplan voor fase 1.

Voor fase 2 is bijna alle informatie aanwezig, hier is in de toekomst nog een nieuwe beoordeling nodig over de gevolgen voor foerageergebied van Kiekendieven afkomstig uit de Oostvaardersplassen. De Commissie adviseert om voor zowel fase 1 als fase 2 speciale aandacht te besteden aan het zeker stellen van voldoende foerageergebied voor Kiekendieven.

Uit de aanvulling blijkt dat bij de ontsluiting van fase 1 van het bedrijventerrein na 2015 grote capaciteitsproblemen ontstaan. De aanvulling motiveert dat deze problemen alleen opgelost kunnen worden door al in 2015 de aanpassingen aan het lokale wegennet afgerond te hebben. Voor de ontsluiting van fase 2 is aanleg van een nieuwe aansluiting op de A6 noodzakelijk. De Commissie adviseert om bij de besluitvorming

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder *adviezen*.

aan te geven hoe rekening wordt gehouden met (tijdige) besluitvorming over deze infrastructuur.

In Flevoland bestaat een groot aanbod aan beschikbaar en gepland bedrijventerrein. Het is voor een goede ruimtelijke ordening van belang om op regionaal niveau strategische afwegingen te maken rondom de regionale capaciteit aan bedrijventerreinen. De Commissie adviseert de gemeente Lelystad, de gemeente Almere en de provincie Flevoland een dergelijke strategie bij de ontwikkeling en fasering van het bedrijventerrein te betrekken.

2. Toelichting op het oordeel

2.1 Verkeer

MER

Het MER (inclusief de verkeerskundige analyse in bijlage 8) onderbouwt niet tot welke (extra) verkeersknelpunten de uitbreiding van het bedrijventerrein leidt. Uit het MER blijkt ook niet op welke wijze (eventuele) verkeersknelpunten worden opgelost.

Om de toekomstige verkeerssituatie en de (mogelijke) verkeersknelpunten in beeld te brengen is voor alle alternatieven en de fasering de volgende informatie noodzakelijk:

- inzicht in de zelfstandig verkeersaantrekkende werking van het bedrijventerrein in de fases 2015, 2020 en 2030 en de uitgangspunten die hierbij gehanteerd zijn;
- de intensiteiten en I/C-verhoudingen² in 2015, 2020 en 2030 op de A6, de Larserweg en de overige relevante wegen in het studiegebied. In het bijzonder zijn de verkeersstromen op en de verkeerscirculatie van de kruispunten bij de (toekomstige) aansluitingen op de A6 en tussen het nieuwe bedrijventerrein en de Larserweg van belang;
- kaartmateriaal (zogenaamde plots) van de toekomstige verkeersintensiteiten (ochtendspits, avondspits, etmaal 2015, 2020 en 2030) op de A6, de Larserweg, de wegenstructuur binnen het toekomstige bedrijventerrein en de overige relevante wegen in het invloedsgebied, zoals de Larserdreef en de ontsluitingswegen van het nieuwe woongebied 'De Warande'.

Gevoeligheidsanalyse A6

In het MER is uitgegaan van een extra aansluiting op de rijksweg A6 ten behoeve van de verkeersafwikkeling. De realisatie van deze aansluiting is onzeker. In de richtlijnen is daarom gevraagd om door middel van een gevoeligheidsanalyse in te gaan op de situatie waarbij géén extra aansluiting op de A6 komt in 2015, 2020 en eventueel 2030. Het MER gaat niet in op de situatie waarbij geen of pas later een aansluiting op de A6 gerealiseerd wordt en presenteert geen alternatieve ontsluitingsstructuur. Bijla-

² Intensiteit-Capaciteit verhouding.

ge 8 maakt melding van een gevoeligheidsanalyse, maar gaat verder niet in op hoe de gevoeligheidsanalyse is uitgevoerd en de resultaten hiervan.³

Aanvulling

De aanvulling onderbouwt welke verkeersknelpunten in de verkeersontsluiting optreden in 2015 en 2020 in de autonome situatie en na de aanleg van het bedrijventerrein. Dit is onderbouwd met de hierboven genoemde (eerder ontbrekende) informatie.

De aanvulling motiveert dat de ontsluiting van fase 1 tot 2015⁴ mogelijk is zonder dat er een groot capaciteitsprobleem ontstaat op de A6 noch op de aansluiting van de A6 op de Larserweg. De interne ontsluiting van Larserknoop behoeft wel aandacht. Bij de verdere uitbouw van Larserknoop na 2015⁵ ontstaan capaciteitsproblemen. Om deze problemen voor te zijn, zullen de aanpassingen aan de Larserweg en Meerkoetenweg (verdubbeling naar 2x2 rijstroken) en aan de kruispunten van alle ontsluitingswegen van Larserknoop met de Larserweg vóór 2015 gereed moeten zijn. Dit is een belangrijk aandachtspunt voor de besluitvorming.

Fase 2

Voor fase 2 treden zonder de nieuwe aansluiting op de A6 grote capaciteitsproblemen op. Het onderzoek in de aanvulling geeft aan dat de aansluiting op de A6 nodig is om fase 2 te kunnen ontsluiten. Indien deze aansluiting niet gerealiseerd wordt, zijn geen alternatieve ontsluitingsstructuren voorhanden. Dit zal ertoe leiden dat zich regelmatig, zo niet dagelijks congestieproblemen zullen gaan voordoen op de aansluiting Lelystad van de A6. Ook de ontsluiting van Larserknoop zelf kan problemen opleveren. Hiervoor is wel voorzien in een ontsluitingsweg vanaf de nieuwe aansluiting Lelystad-zuid op de A6, die voor een betere spreiding van het verkeer van en naar Larserknoop moet zorgen. Hiermee is voldoende informatie voor de besluitvorming aanwezig.

De Commissie adviseert om bij de besluitvorming over Larserknoop aan te geven hoe rekening wordt gehouden met (tijdige) besluitvorming over de aanpak van lokale verkeersknelpunten en over de nieuwe aansluiting op de A6.

2.2 Geluid

MER

In het MER ontbreekt een duidelijk overzicht van de in het plangebied aanwezig geluidgevoelige bestemmingen. Hierdoor is onduidelijk of het in het MER weergegeven 'worst-case' scenario voor geluid inderdaad niet tot knelpunten met de regelgeving zal leiden en of mogelijk nog relevante milieuwinst te behalen is door middel van mitige-

³ De nota 'Lelystad Bereikbaar, gebiedsgerichte aanpak in en rond Lelystad, 9 september 2005', spreekt al uit dat vóór 2015 de aansluiting Lelystad zuid op de A6 moet zijn gerealiseerd. Hiervoor zijn echter op moment zomer 2010 nog geen planprocedures gestart.

⁴ De fase 1 tot 2015 wordt in het verkeersonderzoek fase 1a genoemd.

⁵ Fase 1b uit het verkeersonderzoek.

rende maatregelen of een inwaartse zonering⁶ van 'zwaardere' inrichtingen. Het ontwerpbestemmingsplan gaat overigens al uit van minder 'zware' inrichtingen.

Aanvulling

De aanvulling geeft op kaart een overzicht van de geluidgevoelige bestemmingen en motiveert dat op dit moment geen aanvullende mitigerende maatregelen aan de orde zijn. Hiermee is voldoende informatie aanwezig voor de besluitvorming.

2.3 Natuur (Foerageergebied Kiekendief)

MER

Het plangebied van de Larserknoop bevindt zich op 5 km van Natura 2000-gebied Oostvaardersplassen. Het voornemen kan daarom via externe werking gevolgen hebben voor de instandhoudingsdoelstellingen van dit gebied. Het MER stelt dat voor fase 1 van het bedrijventerrein aantasting van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied Oostvaardersplassen is uit te sluiten. Bij de effectbeoordeling spelen de gevolgen voor het foerageergebied van Bruine Kiekendieven (onder andere agrarisch gebied rondom de Oostvaardersplassen) een belangrijke rol. Bij de aanname dat er in fase 1 geen aantasting optreedt is in de passende beoordeling (bijlage 7 van het MER) gewerkt met een foerageercirkel van 5 km rondom de Oostvaardersplassen.

Aantasting van de natuurlijke kenmerken van de Oostvaardersplassen is voor fase 1 naar mening van de Commissie niet volledig uit te sluiten in het volgende scenario:

- een verstoringsafstand van 300 meter rondom het toekomstige bedrijventerrein;
- cumulatieve effecten van andere activiteiten (onder andere de Woonwijk Warande);
- het thans aanwezige aantal broedparen in de Oostvaardersplassen (onder de instandhoudingsdoelstelling);
- foerageerafstanden van 5 tot 8 km, deze worden in tegenstelling tot het MER in de literatuur ook genoemd⁷.

Verstoord gebied is ongeschikt als foerageergebied voor Bruine kiekendieven. In dit scenario verdwijnt meer foerageercapaciteit en is ook sprake van een groter totaaloppervlak aan verstoord gebied. Deze (mogelijke negatieve) effecten zijn echter goed te mitigeren door vooraf akkers in te richten als 'optimaal foerageergebied'. De Commissie schat in dat het om te zetten gebied voor fase 1 grofweg 5 ha beslaat⁸ bij een '5 kilometer-foerageerscenario' en 'worst case' nog iets groter. Dit punt is ondervangen met de Aanvulling, zie hieronder.

Fase 2

Uit het MER blijkt dat voor fase 2 aantasting van de natuurlijke kenmerken van de Oostvaardersplassen op dit moment niet is uit te sluiten. Dit wordt veroorzaakt door

⁶ Hierbij wordende zwaardere inrichtingen die meer geluid produceren binnen het toekomstige bedrijventerrein verder van woningen gesitueerd en bedrijven die minder lawaai produceren dichterbij.

⁷ Zie Altenburg en Wymenga-rapport 1089, 6 maart 2008.

⁸ Dit is ingeschat door binnen het gebied Larserknoop het netto verloren foerageergebied te berekenen (5 km-foerageerscenario, rekening houdend met de verstoringscontour van 300 m rondom het toekomstige bedrijventerrein).

afname van het foerageerareaal van Bruine en Blauwe Kiekendieven, die broeden in dit Natura 2000-gebied. Het MER stelt daarom dat in de toekomst een nieuwe beoordeling van de gevolgen voor dit Natura 2000-gebied nodig is. De Commissie is het met deze conclusie eens.

Aanvulling

De Commissie heeft van de gemeente Lelystad in de aanvulling nieuwe informatie ontvangen en bij de toetsing betrokken. Uit de aanvulling blijkt dat de in het MER (en bijbehorende passende beoordeling) genoemde foerageercapaciteit te laag is weergegeven. In het kader van de woonwijk Warande is namelijk 300 ha (tijdelijk) foerageergebied aangelegd. Hier is netto nog foerageercapaciteit 'over', waardoor in samenhang bekeken, op dit moment mitigatie voor fase 1 niet noodzakelijk is in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen van de Oostvaardersplassen.

De gemeente Lelystad houdt de mogelijkheid open om na 2012 ook het zuidelijke deel van de Warande woningen te bouwen (lees in het tijdelijke foerageergebied van 300 ha). In het bestemmingsplan is hiervoor een uitwerkingsbevoegdheid opgenomen. Aan deze uitwerkingsbevoegdheid is de voorwaarde gekoppeld dat het bevoegd gezag, College van Gedeputeerde Staten van Flevoland, hiervoor alleen toestemming zal verlenen als de instandhoudingdoelstellingen van de Oostvaardersplassen niet in gevaar komen.

De Commissie adviseert bij de besluitvorming aan te geven hoe geborgd wordt dat ook in de toekomst⁹ het foerageergebied van Kiekendieven – die broeden in de Oostvaardersplassen – zeker gesteld wordt.¹⁰

2.4 Regionale capaciteitsstrategie bedrijventerreinen Flevoland

De nota Nut en Noodzaak Larserknoop (bijlage 1 van het MER) gaat in paragraaf 2.3 summier in op voortschrijdend inzicht over behoefte aan nieuwe bedrijventerreinen in Flevoland. In het MER is daarom voor een fasering gekozen. Hiermee is het antwoord op de vraag of de meest recente behoefte-raming en fasering voldoende zijn om het risico van regionale overcapaciteit te beheersen nog niet gegeven.

In Flevoland is een groot aanbod aan bestaand en gepland bedrijventerrein voorhanden, waarvan een substantieel deel concurrerend is. Met een blik op historische uitgiftecijfers¹¹, gecombineerd met de huidige onzekerheid over economische ontwikkeling

⁹ Na bebouwing van het tijdelijke foerageergebied.

¹⁰ Zie ook zienswijze 4, die hier ook aandacht voor vraagt.

¹¹ In het MER is bij de behoefte aan bedrijventerrein uitgegaan van een uitgifte-raming van 6–10 ha per jaar (gebaseerd op de Visie Werklocaties Flevoland 2004) tot 2010 en 9–15 ha per jaar in de periode daarna. In de periode 1999–2008 is volgens het Economisch programma Larserknoop (2008) sprake geweest van een jaarlijkse uitgifte in Lelystad van gemiddeld 8,9 ha per jaar en wordt uitgegaan van een uitgifteplanning van 11,1 ha per jaar voor de toekomst. Meer recente ontwikkelingen zoals de Economie- en arbeidsmarktrapportage 2009–2010 voor Flevoland geven aan dat momenteel voor Lelystad 97 ha bedrijventerrein beschikbaar is (waarvan 77 ha direct uitgeefbaar en 20 ha op termijn) en dat de feitelijke uitgifte in de periode 2004–2009

ontstaat een groot risico op overcapaciteit. Om deze overcapaciteit te voorkomen en om te gaan met de aanwezige onzekerheden is een regionale capaciteitstrategie op bedrijventerreinen noodzakelijk.

Een dergelijke strategie is naar het oordeel van de Commissie belangrijk om overcapaciteit te beheersen en in het kader van zuinig ruimtegebruik effecten op natuur, landschap en leefomgeving te beperken.

De Commissie adviseert de gemeente Lelystad dit bedrijventerrein een plaats te geven in een regionale strategie voor bedrijventerreinen samen met de provincie en de gemeente Almere.

slechts ongeveer 5 ha per jaar is geweest (economische kerngegevens p. 100). Voor heel Flevoland is 320 ha direct uitgeefbaar beschikbaar (en 300 ha niet direct uitgeefbaar, exclusief Larserknoop) met een feitelijke uitgifte van 27 ha in 2009. Deze rapportage stelt daarom dat nieuwe bedrijventerreinen gefaseerd aan de markt moeten worden toegevoegd om kostbare overschotten te voorkomen.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: college van burgemeester en wethouders van Lelystad

Bevoegd gezag: gemeenteraad van Lelystad

Besluit: vaststellen van bestemmingsplan

Categorie Besluit m.e.r.: C11.2

Activiteit: aanleg en exploitatie van een bedrijventerrein

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in de Flevopost: 27 mei 2009

ter inzage legging startnotitie: 28 mei tot en met 8 juli 2009

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 4 juni 2009

richtlijnenadvies uitgebracht: 21 juli 2009

richtlijnen vastgesteld: 27 oktober 2009

kennisgeving MER in de Staatscourant: 23 mei 2010

ter inzage legging MER: 17 mei 2010 tot en met 28 juni 2010

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 12 mei 2010

toetsingsadvies uitgebracht: 10 augustus 2010

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ir. J.A.M. van Dijk

drs. S.J. Harkema (werkgroepsecretaris)

drs. J.G.M. van Rhijn (voorzitter)

ing. R.L. Vogel

drs. R.B. van der Werff

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in de besluitvorming. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer en de eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake, als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, alvorens het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- ontwerp bestemmingsplan Lelystad – Larserknoop, 4 mei 2010;
- milieueffectrapportage Bedrijventerrein Larserknoop te Lelystad, 29 maart 2010;
- aanvulling MER:
 - memo verkeer 20 juli 2010, kenmerk M10-01256 met bijlagen verkeersplots;
 - memo geluid, 21 juli 2010, kenmerk M10-01260, met bijlage memo Oranjewoud 19 juli 2010, kenmerk 196305 2010.29;
 - memo Kiekendieven 20 juli 2010, kenmerk M10-01254.

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieuomstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. Gedeputeerde Staten provincie Flevoland, Lelystad
2. Thole beheer B.V., Lelystad
3. C.F.J.M. Hermus, Lelystad
4. Stichting Flevo-Landschap, Lelystad
5. Overwater rentmeesterskantoor B.V. namens Barenzahoeve B.V., Lelystad
6. Van der Feltz advocaten namens ANWB Test- en Trainingscentrum V.O.F., ANWB Test- en Trainingscentrum Beheer B.V. en PON Holding B.V.
7. Houthoff Buruma namens Dienst Wegverkeer, Zoetermeer
8. Luchtverkeersleiding Nederland, Luchthaven Schiphol
9. J. Nicolai, Lelystad
10. C.R. Rademaker, Lelystad
11. Waterschap Zuiderzeeland, Lelystad
12. Brandweer Flevoland, Almere
13. Flefast consult B.V. namens A.J. Piek, Lelystad
14. H. Kofoed, Lelystad

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Bedrijventerrein Larserknoop te Lelystad en de aanvulling daarop

De gemeenten Almere en Lelystad en de provincie Flevoland willen het bedrijventerrein Larserknoop realiseren (maximale omvang bruto 330 ha). Om de aanleg van het bedrijventerrein planologisch mogelijk te maken wil de gemeente Lelystad een nieuw bestemmingsplan vaststellen. Ten behoeve van de besluitvorming is een milieueffectrapport (MER) opgesteld. De Commissie voor de milieueffectrapportage geeft in dit toetsingsadvies weer of het MER de benodigde informatie voor de besluitvorming bevat.

ISBN: 978-90-421-3089-0

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht
T 030 - 234 76 66
F 030 - 233 12 95
E mer@eia.nl
W www.commissiemer.nl

